

психологічний тренінг спонукає учнів до групової та колективної роботи, відбувається особистий розвиток індивіда, збільшується чутливість у міжособових контактах, стимулювання самоактуалізації, відчуття радості життя, можливість пізнати себе й інших, дослідження поведінки, пошук конструктивних рішень соціальних та життєвих проблем.

РОЛЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ

*Ремех Т.О., завідувачка відділу
суспільствознавчої освіти
Інституту педагогіки НАПН України,
кандидат педагогічних наук, старший дослідник
(м. Київ)*

Реформування середньої освіти в Україні, перебудова освітнього процесу на засадах Нової української школи, що триває нині, передбачає втілення в освітньому процесі визначених концептуальними освітніми документами таких взаємопов'язаних між собою підходів до навчання, як компетентнісний і діяльнісний.

Однією з обов'язкових умов ефективної реалізації на практиці означених підходів вважаємо застосування моделі активного навчання учнів. Під активним навчанням розуміємо такий його тип, за якого вчитель залучає учнів безпосередньо до процесу здобуття / розширення знань, формування / вдосконалення вмінь. При цьому, незалежно від ступеня залученості, учні діють – роблять щось більше, аніж просто споживають знання, пасивно слухаючи та/або запам'ятовуючий відтворюючи інформацію. За активного навчання учні формують також власні оцінки та ставлення.

Ми суголосні з поширеною думкою, що діяльність тих, хто навчається, є найкращим способом набуття знань. Адже щоб дізнатися й усвідомити щось нове, слід діяти, а не лише побачити, почути чи прочитати. Організація активного навчання передбачає такі дії учнів як пошук, аналіз і синтез інформації, оцінку відомостей та результатів, генерування ідей, формулювання висновків, розв'язання навчальної проблеми із застосуванням набутих на уроці знань і навичок тощо.

Звідси слідує, що за активного навчання ролі вчителя й учнів змінюються. Тут головну роль відіграють учні. Вони є суб'єктами навчання: виконують пізнавальні і творчі завдання, самостійно досліджують явища і процеси, беруть участь у діалозі та дискусії, передають інформацію іншим, ставлять запитання одне одному та вчителю тощо.

Учитель виступає керівником освітнього процесу – надає інструкції з виконання завдань, пропонує алгоритми роботи, формулює разом із учнями очікувані результати (для уроку, теми, розділу), визначає навчальні проблеми, а також допомагає учням, якщо вони стикаються з труднощами. Така модель навчання потребує від вчителя організації активної діяльності та самостійного дослідження учнів, а також врахування їхніх інтересів, пізнавальних можливостей, варіативності думок і відповідей.

Залучення учня до активного навчання розвиває його самомотивацію, зацікавленість, активність, соціальні навички як-от навички комунікації, співпраці, взаємодії. Крім того, в учня формується почуття відповідальності за власні результати навчання, навички рефлексії та планування своєї подальшої діяльності.

Принагідно зауважимо, що компетентність учнів (в сукупності когнітивного, діяльнісного й аксіологічного складників) як результат їхнього навчання набувається, перевіряється і розвивається виключно в діяльності.

Отже, в порівнянні з більшістю технологій, які називають традиційними, за активного навчання учні мають значущіші, глибші результати і при опануванні / розширенні знань, і при відпрацюванні нових умінь і навичок, і при формуванні ставлення.

Технології активного навчання можуть бути застосовані на уроках із будь-якого предмета, адже це інакший спосіб організації процесу опанування учнями змістом. Зазначимо, що при цьому важливими умовами їх ефективності є відбір учителем видів діяльності учнів, системне застосування, раціональне поєднання з іншими методами і

формами навчання, а також створення позитивної атмосфери навчання, ґрунтованої на партнерських засадах, позитивній взаємодії та взаємоповазі учасників освітнього процесу.

МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У КОЛЕДЖАХ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

*Людмила Незгода викладач-методист
ВСП «Фаховий коледж інженерії,
управління та землевпорядкування
Національного авіаційного університету»*

Змішане навчання – це навчання, за якою студенти засвоюють частину матеріалу на парі під контролем викладача, а іншу частину – онлайн.

Змішане навчання є поєднанням традиційної та дистанційної технології навчання.

У освітньому процесі змішаного навчання використовуються такі види діяльності як:

- Контактні години – передбачають безпосередню взаємодію учасників навчального процесу між собою в аудиторії;

- Онлайн-діяльність – передбачає опосередковану взаємодію учасників навчального процесу між собою в аудиторії чи за її межами засобами онлайн-технологій.

Онлайн-діяльність може бути синхронною (коли всі на зв'язку одночасно, наприклад, вебінар, відео конференція тощо) та асинхронною (коли кожен учасник процесу виконує діяльність в різний час, наприклад, чат, форум тощо).

Якість фахової передвищої освіти – відповідність умов освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам фахової передвищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам зацікавлених сторін і суспільства, яка забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти.

Якість освіти залежить, значною мірою від активності того, хто навчається на заняттях, від бажання кожного студента розвиватись і самовдосконалюватись, від здатності та готовності використовувати набуті знання тощо.

Фахівці у сфері якості виділяють три складові якості освіти:

- якість освіти (знань, способів вирішення завдань);
- якість методів навчання і виховання (організації пізнавальної діяльності, мотивації пізнавальної діяльності, контролю за здійсненням навчальної діяльності);
- якість освіченості особистості (засвоєння знань, умінь та навичок, засвоєння моральних норм).

Крім того, у процесі навчання фахівець має володіти певними якостями, зокрема:

- здобувати знання не лише в межах навчального процесу, а й поза його межами, тобто розвивати свій кругозір;

- вміло застосовувати отримані знання на практиці;
- критично мислити;
- генерувати нові ідеї;
- уміння працювати у колективі тощо.

Невід'ємною складовою освітнього процесу є перевірка та контроль навчальних досягнень.

Оцінювання – процес, який допомагає зрозуміти, який рівень засвоєних знань і розуміння певної навчальної дисципліни, навичок, здібностей студентами, наскільки ефективні викладання та підготовка до заліків та іспитів.

Найпоширенішими методами оцінювання якості підготовки фахівців у коледжах в умовах змішаного навчання є: усний та письмовий контроль, тести, написання практичних та лабораторних робіт, проведення семінарських занять.

Для визначення рівня сформованості знань і вмінь з навчальної дисципліни користуються методом тестів. Виокремлюють тести відкритої форми (передбачають вільні відповіді) і тести закритої форми (із запропонованими відповідями).